

ESKİYENİ

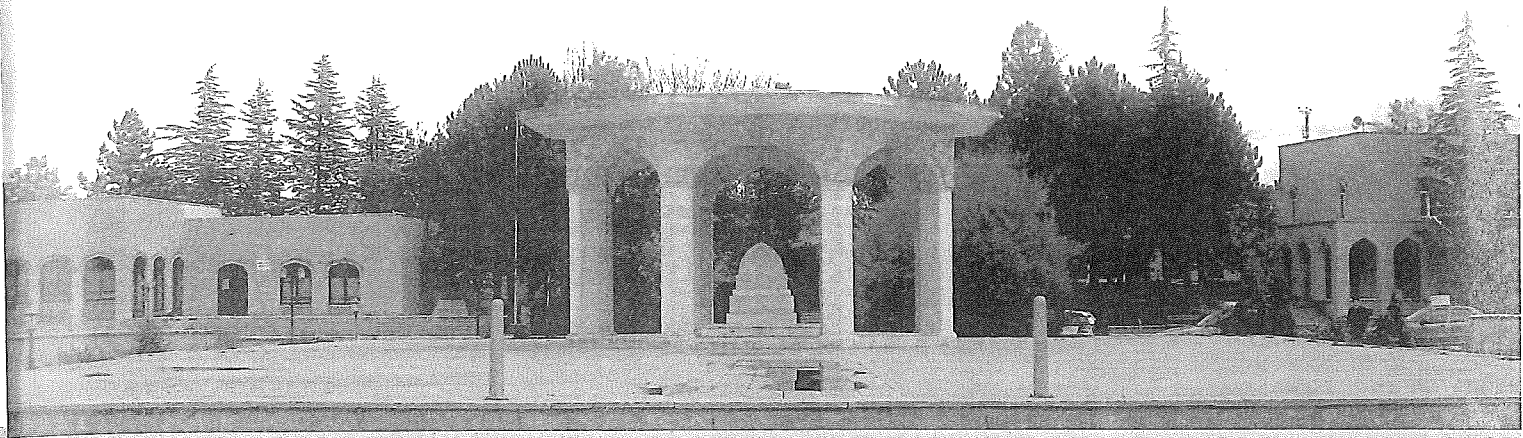
T.C. ESKİŞEHİR VALİLİĞİ

ISSN: 1308-9056 YIL:2 SAYI:15 MAYIS 2BİN10

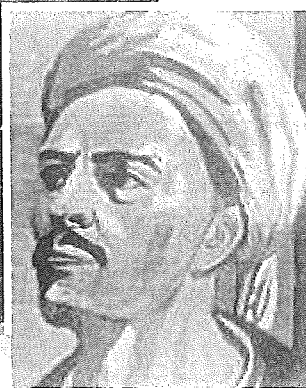
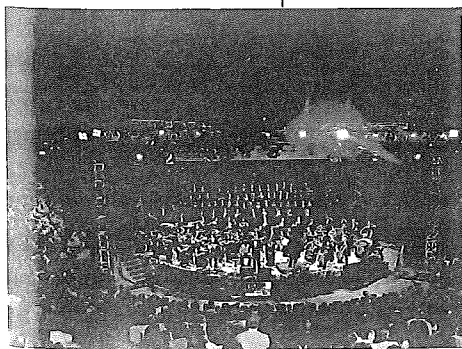
AYLIK ŞEHİR KÜLTÜRÜ DERGİSİ

ÇAĞLARI AŞAN SEVGİ ÇAĞRISININ SESİ

Yunus Emre

- 42 - 43 • Emel ENKİN
Yunus Emre ve Türk Dili
- 44 - 48 • Dilek TÜRKYILMAZ
*XIII. Yüzyıldan Günümüze Ulaşan
Bir Ses: Yunus Emre*
- 50 - 51 • Fatih DOĞRU
Yunus Emrenin Nefsiyle Savaşı
- 52 - 54 • Fevzi KARADEMİR
Taş Gönülde Ne Biter?
- 55 • Gizem KUNDURACI
*Büyük Türk Mutasavvıfı Yunus
Emre ve Dilimiz Üzerine Birkaç Söz*
- 56 - 57 • Röp. Gamze Seçil Kuru
*Yunus'u sesine senfonik bir yankı:
Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası*
- 58 - 61 • Himmet Uç
*Yunus Emre Divan'ında
Temalar*
- 62 - 64 • H. Kahraman MUTLU
*Yunus Emre Divan'ında Sosyal
Eleştiri*
- 66 - 67 • İlyas PÜR
*Yunus Emre'de Allah ve İnsan
Sevgisi*
- 68 - 69 • İlke KÜÇÜK
*Yunus Emre'nin Beyitlerinde
Dünya Hayatının Geçiciliği*
- 70 - 74 • Röp. Mehmet TOPAL
*Belgeler Işığında
Yunus Emre Zaviyesi*
- 76 - 77 • Röp. Meryem YÜCESOY
*Yunus Emre'yi
Tanıyor musunuz?*
- 78 - 79 • Muharrem KAYA
*Yunus Emre Batılı Anlamda
Hümanist Midir?*
- 80 - 81 • Mustafa ÖZÇELİK
*Yunus Emre'nin Dağ
Yolculuğu*
- 82 - 83 • Murat SOBACI
Yunus, Biz(im)
- 84 - 89 • Osman ÖZBAHÇE
*Türk Şiirinin Menşei ve
Yunus Emre*
- 90 - 92 • Sema ALTUNAN
*Hümanizmin Tarihsel
Gerçeği ve Yunus Emre
Felsefesi*
- 93 - 94 • Sennur SEZER
Meleklerin Bilmediği Söz
- 95 - 96 • Talip ÇUKURLU
*"İlm-i Ledüündür Üstâdum
Ol Esrârı Tuyan Benem"*
- 97 - 99 • Yağmur SAY
*Anadolu'nun, Eli Tahta
Kiliçli Bilgesi Yunus Emre*
- 100 • Yunus Emre'nin Naaşı

Yunus Emre'de Allah ve İnsan Sevgisi

İlyas PÜR | *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni*

Yunus Emre, Anadolu Selçuklu Devleti'nin dağılmaya başladığı ve Anadolu Beylikleri'nin kurulduğu XIII. yy. ortaları ile, Osmanlı Beyliği'nin filizlenmeye başladığı XIV. yy'ın ilk çeyreğinde (M.1240 – 1320) doğup yaşamıştır. Yunus'un Moğol istilası sebebiyle Horasan'dan Anadolu'ya gelip yerleşen "Horasan Erenleri"nden bir aileye mensup olduğu; bu ailenin Orta Anadolu'da Sivrihisar yakınlarındaki Sarıköy'e yerleştiği ve Yunus'un da XIII. yy'ın ikinci yarısında burada dünyaya geldiği tahmin edilmektedir.¹

"Yunus'un düşünce sisteminde Allah ve aşk en büyük yeri tutar. Şiirimizde ilâhi aşkın en orijinal terennümlerini Yunus Emre dile getirmiştir. Yunus, tasavvufun aşk tarafını olabildiğine genişletmekte ve derinleştirmektedir."² Yunus bir şiirinde ilâhi aşk için "sevü" kelimesini kullanır. O bu konuda;

*"Ben gelmedüm da'vi için benüm işüm sevüyiçün
Dostun evi gönüllerdür gönüller yapmaga geldüm"³*

diyerek bu dünyaya mücadele ve kavga etmek için gelmediğini tam tersine ilâhi aşkı ve sevgiyi bulmak için geldiğini söyler. Ona göre ilâhi aşkı gönüllerde oluşturan insan, Allah'a ulaşan insandır. Çünkü Yunus'a göre ilâhi aşk gönüllerde oluşur. Yunus, özünün mutlak varlık olan Tanrı'da gizli olduğunu ve ondaki sevgilerin sayısız olduğunu söyler. Nitekim o bu konuda;

*"Çalab'un⁴ dünyasında yüz bin dürlü sevgü var
Kabul it kendözüne gör kangısı layıkdur"⁵*

diyerek bu sevgileri derece derece farklılıklar gösterdiğini

1. Yaşar, S., (1991), hayatı sanatı ve tefekkürü Yunus Emre, İstanbul. Yeni asya yay.
2. Kabaklı, A., (1983) Yunus Emre, İst. Türk Edebiyatı Vakfı yay.
3. Emre, Y., (1997) Yunus Emre Divanı, (hızl. M. Tatçı), cilt 1- IV İst. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI yay.
4. Mısrada tanrı anlamında kullanılmıştır.
5. A. g. e

ifade eder. Yunus bu beyitte insanlara hitaben, onların ruh dünyalarına uygun sevgiyle yaratıldığını belirtir. "Yunus'ta ilâhi sevgi ateşinin alevleri altında bütün olumsuzluklar adeta yanmakta, kinler, nefretler, küçük hesaplar bir tarafa bırakılmaktadır. Ölüp yeniden dirilmişçesine bu defa, aynı sevginin bereketli yağmurlarıyla filizlenen yeni bir kişilik ortaya çıkmaktadır. Bu olgun kişilik, sadece insanlara değil, hayvanlara ve eşyaya bile sevgi ve şefkatle yaklaşan, yumşak ve geniş ufuklu bir mahiyet arz eder."⁶

Yunus'a göre Allah'ı gerçek sevenler için bütün yaratılmışlar sanki bir kardeş gibidir. O bu hususta;

*"Erenler buna kalmadı vardı yoluna turmadı
Hakk'ı gerçek sevenlere cümle alem kardeş gelür"⁷*

diyerek Allah sevgisinin yüce bir sevgi olduğunu ifade eder. Yunus burada Allah sevgisinin bütün kötü duyguları (kin, nefret, haset) ortadan kaldırarak insan ruhunu adeta berrak bir hale getirdiğini ifade eder.

Yunus, hayatında gönlünü sadece Allah sevgisine bağlamak istemiştir. O, bu sevgiye bütün ruhu ile yönelmiştir. O, bu sevgiyi elde etmek için dünyasını terk etmiş, nefesine düşman olmuştur. Yunus'a göre Allah'ı sevmeyenler cansız birer şekilden ibarettirler. O bu konuda;

*"Hakdur seni sevmezlere cansuz suretdür dirisem
Anun için canlılara senin gibi maşuk gerek"⁸*

diyerek Allah sevgisinin kişiye canlılık kattığını savunur. Yunus'un buradaki canlılıktan maksadı, kalbi canlılıktır. Ona göre Allah sevgisi kalplerde yeşerir. Yunus hayatın

6. Demirci, M., (1997), Yunus Emre'de ilahi aşk ve insan sevgisi, İst. Kubbe altı neşriyatı
7. A.g.e
8. A.g.e

gerçek özünü Allah sevgisinde bulur. O aynı zamanda yaratılmış bütün canlıları da yaratandan ötürü sever. Çünkü O, Allah sevgisinin her şeyi kuşattığını düşünür. Yunus, bu sevgiyle insanın huzura kavuşacağını yine ruhun bu sevgiyle canlılık kazanacağını ifade eder.

İnsana saygı Allah'a saygı; insana hizmet Allah'a hizmet ve ibadettir. İnsan hangi niteliğe sahip olursa olsun insan olması hasebiyle sevgiye layıktır.⁹ “ Yunus'taki insan sevgisinin kaynağı Allah sevgisinden gelmektedir. Ona göre yaratılmışların hepsi Hak'tan gelmiştir. Bu sebeple insanlar ister itaatkar, ister asi isterse günahkar olsun hiçbir ayırım yapmadan hepsini sevmek gerekir. Çünkü neticede onların hepsi Allah'ın yaratmış olduğu en yüce varlıklardır.”¹⁰ Yunus, bir beyitinde insanın değerli bir varlık olduğuna atıfta bulunarak gönül yıkmanın zararlarından bahseder. O bu konuda;

*“Bir kez gönül yıkdunısa bu kıldığın namaz degül
Yitmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz degül”¹¹*

diyerek insanları gönül kırmaya değil gönül yapmaya davet eder. Her ne kadar namaz İslam dininin en önemli ibadeti de olsa gönül kırmamakta İslam dininin ahlaki bir davranışdır. Yunus, yine insan sevgisi üzerine söylediği bir şiirinde bütün insanları sevgiye ve kardeşliğe davet eder. O bu hususta;

*“Gelün taşuk idelüm işi kolay tutalım
Sevelüm sevilelüm dünyâ kimseye kalmaz”¹²*

diyerek sevginin değerini vurgular. Yunus, fani olan bu dünyanın birgün yok olup gideceğini bundan dolayı da insanların, birbirlerine olan küskünlüklerinden ve dargınlıklarından vazgeçmeleri gerektiğini savunur. Ona göre barışın yolu insanları sevip onlarla tanışmaktan geçer.

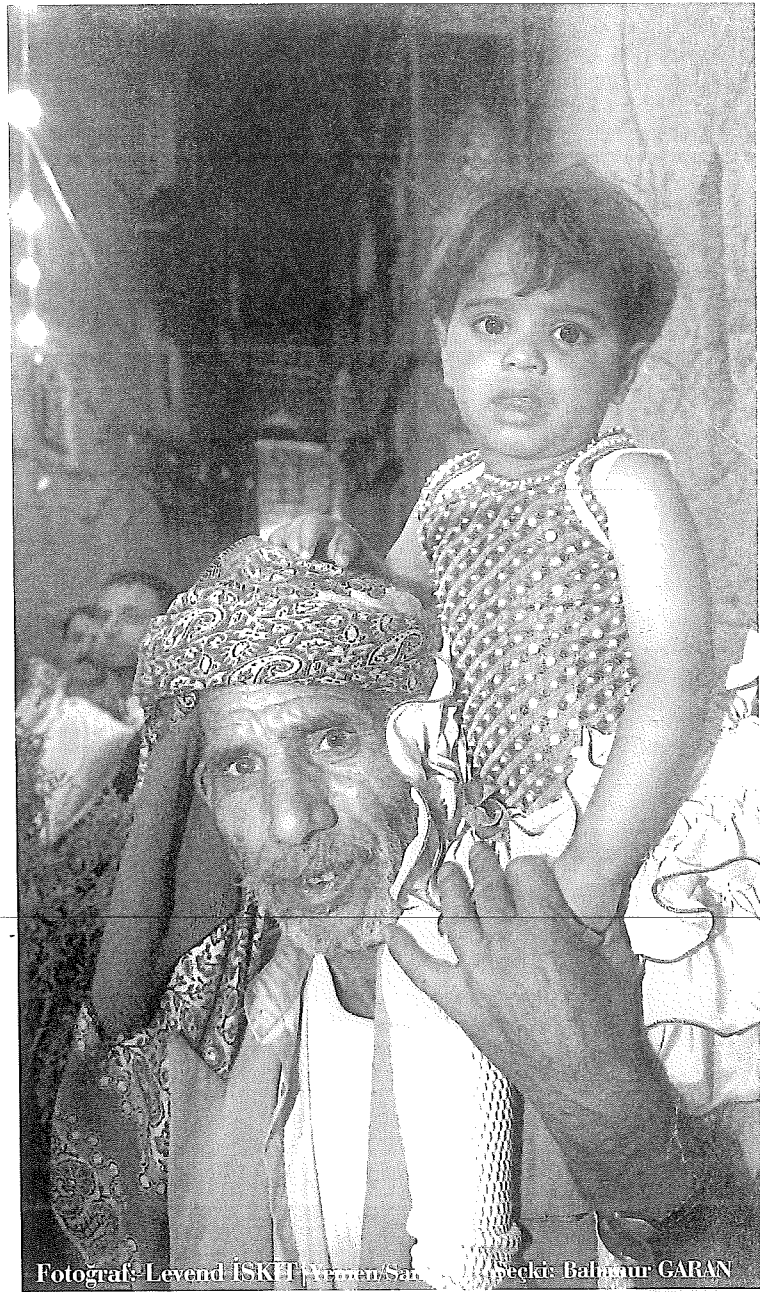
Sonuç olarak, Yunus'un insan sevgisinin temelinde Allah sevgisi yatmaktadır. O, Allah için insanları sever. Çünkü bütün insanlar Allah'ın kuludur ve bütün insanları O yaratmıştır. Yunus, şiirlerinde bu dünyanın geçici olduğunu ifade ederek insanları kine, hasede, kendini beğenmişliğe değil ; sevgiye, hoşgörüyeye, kardeşliğe ve barışa çağırır. O, insanları ırk, renk, dil, din gibi hiçbir ayırıma tabi tutmadan sever. Ondaki sevginin bu derece büyük olması psikolojik anlamda tüm benliği ile ilahi aşka yönelmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

9. Karagöz, İ. , (2006), Ayet ve Hadislerin Işığında Sevgi ve Dostluk, Ank. Diyanet İşleri Başkanlığı Yay.

10. A.g.e

11. A.g.e

12. A.g.e

Fotoğraf: Levend İSKET / Arman Sanat / Seçki: Balınur GARAN

Bu dünyâya gelen kişi âhir yine gitse gerek
Misâfirdür vatanına bir gün sefer etse gerek

Fotoğraf: Levend İSKET / Arman Sanat